

Natura 2000-plan for Danmark 2016-21

Danmark har udpeget 252 Natura 2000-områder til opfyldelse af EU's naturdirektiver¹, der bidrager til at sikre den europæiske biodiversitet. Områderne dækker ca. 370.000 ha (godt 8 %) af det danske landareal og ca. 1.700.000 ha (godt 17 %) dansk søterritorium. I områderne skal gøres en særlig indsats for at sikre og opnå gunstig bevaringsstatus for arter og naturtyper af europæisk betydning. En indsats, der tillige har en stor betydning for sikring af den øvrige danske biodiversitet.

Med miljømålsloven og skovloven er det besluttet, at den særlige indsats prioriteres gennem en rullende planlægning, hvor Miljøministeriet hvert 6. år (dog hvert 12. år for skovbevoksede, fredskovpligtige arealer) udarbejder nye planer med opdaterede målsætninger og indsatskrav. Denne plan er alene udarbejdet efter miljømålsloven², mens planerne efter skovloven er gældende til og med 2021. Planerne bygger på den ensartede indsamling af data, som sker i det nationale overvågningsprogram, NOVANA, og det vil også være gennem NOVANA-programmet, at der fremover sker en effektvurdering af den gennemførte indsats.

Natura 2000-planens indhold

En Natura 2000-plan består af:

- Mål for naturen i Natura 2000-orådet
- Indsatsprogram.

Der er til den enkelte plan tilknyttet en basisanalyse, som blev offentliggjort den 20. december 2013. Der har været mulighed for at fremsende bemærkninger til basisanalyserne, og en opdateret basisanalyse for hvert område er offentliggjort samtidig med planforslaget.

Planerne er udarbejdet efter dialog med myndigheder, foreninger, organisationer og lodsejere, som har en særlig interesse i dem.

Målsætninger er langsigtede og rækker udover den enkelte planperiode, og udover at give retning for planernes indsats klargør de grundlaget for myndighedernes udøvelse af beføjelser efter lovgivningen i øvrigt. Det vil typisk ske i forbindelse med tilladelser og dispensationer, der kan

¹ Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (habitatdirektivet) med senere ændringer og Europaparlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle (fuglebeskyttelsesdirektivet).

² Lovbekendtgørelse nr. 932 af 24. september 2009 som ændret ved lov nr. 514 af 27. maj 2013.

påvirke Natura 2000-områderne, og hvor der udarbejdes planer eller projekter i Natura 2000-områderne. I langt de fleste planforslag er målsætningerne de samme som i de gældende planer for perioden 2010-15, dog kan de langsigtede målsætninger være tilrettet som følge af justeringer i udpegningsgrundlaget for det enkelte område, og de konkrete målsætninger for fugle er søgt præciseret.

Planernes indsatsprogram dækker derimod den konkrete planperiode og er ligesom målsætningerne bindende for myndighederne.

Der er siden ikrafttrædelse af de gældende planer udviklet naturtilstandssystemer for arterne vandsalamander, klokkefrø, eremit og for 16 arter af ynglefugle, samt for 9 strand- og klitnaturtyper. Disse tilstandssystemer er anvendt i planforslagene og bidrager til at konkretisere indsatsen i den kommende periode.

Natura 2000-planen 2016-21

Planforslaget bygger på data indsamlet primært i årene 2010-12 og afspejler derfor kun i begrænset omfang den igangværende indsats. Til gengæld viser data, at der er forhold, der påvirker naturtilstanden negativt, og som der ikke er taget højde for i de gældende planer. Det gælder f.eks. randpåvirkninger fra omliggende omdriftsarealer.

Det er Naturstyrelsens vurdering, at der i godt 1/3 af de udpegede områder ikke i den kommende planperiode skal igangsættes en ny indsats, men indsatsen fra 1. planperiode skal færdiggøres, og der skal for de plejkrævende naturtyper fortsat arbejdes på at etablere naturpleje.

Regeringen præsenterede i oktober 2014 sin strategiske plan for den danske natur, Naturplan Danmark, og forslaget til Natura 2000-planer er led i gennemførelsen af denne plan.

Hovedformålet med forslag til Natura 2000-plan 2016-21 er :

- At færdiggøre indsatsen fra den nuværende planperiode 2010-15
- At sikre pleje på lysåbne og plejkrævende naturarealer
- At igangsætte en strategisk indsats for at forbedre og sikre den sårbare natur gennem etablering af større sammenhængende og mere robuste naturarealer
- At iværksætte en særlig indsats for truede ynglefugle og mod invasive arter.

Den indsats, der foreslås i planen er finansieret primært gennem EU's landdistriktsprogram, men også med forventede EU-Life-tilskud og nationale midler.

Snitflader mellem Natura 2000-planlægningen og vandplanlægningen

Naturen har brug for rent vand, og størstedelen af det danske landareal afvander til kystnære områder, der samtidig er udpeget til Natura 2000-områder. Det har derfor stor betydning for opnåelse af de langsigtede mål, hvilken indsats der gennemføres i såvel Natura 2000- som i vandplanlægningen. For at undgå overlap i indsatser sker indsatsen for forbedring af vandkvaliteten i større søer, vandløb og de kystnære områder gennem vandplanlægningen.

Med den nye indsats i Natura 2000-planforslag 2016-21 er der dog taget højde for, at naturindsatsen også har en betydning for opnåelse af såvel klima- som vandmål, idet flere af de større projekter vil foregå i ådale eller har som formål at tage højde for at sikre naturen under kommende klimaforandringer. Ligeledes vil det blive forsøgt at gennemføre en del af regeringens indsats for klima gennem udtagning af lavbundsarealer på arealer i tilknytning til naturarealer på lavbund, så arealerne kan danne buffer mellem naturarealer og intensivt drevne landbrugsarealer og måske på længere sigt udvikle sig til natur.

Gennemførelse af planforslaget

Natura 2000-planen angiver de langsigtede målsætninger for de udpegede Natura 2000-områder og retningslinjer for den nødvendige indsats i planperioden 2016-21. Gennemførelsen vil ske ved:

- a. Kommunale handleplaner for privatejede arealer. Kommunerne udarbejder handleplaner for tiltag indenfor deres ressortområde, og handleplanen skal angive en fordeling af indsatsen mellem kommuner, statslige myndigheder og offentlige lodsejere og angive en prioritering (tidsfølge) for indsatsen.
- b. Statslige myndigheder gennemfører eventuelle tiltag direkte på grundlag af Natura 2000-planen. Det sker efter de procedurer, som er fastlagte i gældende lovgivning.
- c. Offentlige lodsejere reviderer deres drifts- og plejeplaner, så de lever op til Natura 2000-planens målsætninger. Revisionen sker efter de procedurer, som den enkelte offentlige lodsejer i øvrigt anvender ved udarbejdelse af drifts- og plejeplaner.

Status for Natura 2000-planen 2010-15

Formålet med Natura 2000-planerne er at sikre den natur, som de enkelte områder var udpeget af hensyn til, og det sker gennem:

- Ekstensiv drift og pleje
- Sikring af skovnaturtyper (frem til 2021)
- Forbedring af vandstandsforhold (særligt i højmoser, rigkær og strandenge)
- Udvidelse af arealet med truede naturtyper som rigkær, overdrev og højmoser
- Stoppe den negative udvikling for særligt truede arter som f.eks. eremit, hedepletvinge og terner
- Sikre marine rev mod ødelæggelse.

Det er for tidligt at gøre status over indsatsen, da planerne var to år forsinkede, og der endnu er et år tilbage af planperioden. Kommunerne skal i forbindelse med de nye handleplaner i 2016 gøre en status for deres indsats i den tidligere planperiode, og Naturstyrelsen vil derefter foretage en samlet national vurdering af omfanget af den gennemførte indsats. I mange tilfælde vil der gå en længere årrække, før effekten på naturen kan vurderes.

Tilskudsordningerne blev igangsat i 2011, og Life-projekterne først i 2013. En foreløbig status medio 2014 er, at følgende indsatser er igangsat:

Indsats:	Status for perioden:
Naturpleje	Ca. halvvejs
Forberedelse til naturpleje	Ca. 2/3
Forbedring af vandstandsforhold	Forprojekter næsten gennemført, anlæg ca. 1/3
Sikring af skovnatur frem til 2021	Igangsat ultimo 2013
Forstyrrelse af truede fugle og havpattedyr	Strategi vedtaget. 2/3 gennemført
Sikring af rev	Igangsat. Sikres i takt med kortlægning

Staten ejer ca. halvdelen af det kortlagte naturareal, og de statslige lodsejere oplyser, at indsatsen på disse arealer vil være gennemført med udgangen af 2015.

Kommende Natura 2000-planer

Miljøministeriet vil frem mod den tredje plan i 2021 supplere med opdaterede og nye data og nye metoder til sammenfatning af data til brug for planlægningen. Der vil ligeledes blive gennemført en dialog om en langsigtet strategi frem mod 2050 for opnåelse af Natura 2000-planernes mål om gunstig bevaringsstatus med det mål at skabe en fælles forståelse for en fortsat indsats i de udpegede områder.

Se nærmere på de enkelte planer og grundlaget for planlægningen på Naturstyrelsens hjemmeside. Der er **høringsfrist den 10. april 2015**, og du bedes anvende den høringsblanket, der findes andetsteds på hjemmesiden. Alternativt kan høringssvar sendes med brev til Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.